

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četr let „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede popoldne.

Štev. 46.

V Mariboru, dne 12. novembra 1903.

Tečaj XXXVII.

Avstrijski patriotizem.

Patriotizem je domoljubje, je ljubav do domovine, v državi pa ono, kar jo drži skupaj. Država, ki se razpada mora varovati z žendarmi, policaji, detektivi in vojaštvom, je že izgubljena, taki je že odklenkalo. Edini patriotizem je trdni lim, ki jo varuje razpada; zato pa brez njega nobena država ne more obstati.

Patriotizem je potemtakem v državi neprecenljiv, da, najdražji zaklad, ki ga imajo v to poklicani organi čuvati, kakor se čuva najsvetejše, kar kdo ima. In ti organi so vlada. Če ima vlada sto in sto skrbi, prva skrb ji mora biti, v državljanih gojiti in netiti patriotizem. V tem ne more nikdar storiti preveč.

Kjer državo tvori le en narod, ali bolje, kjer je narod ob enem država, kakor n. pr. na Laškem, v Franciji, v Španiji, v Portugaciji, tam vladi naloga ni težka, ker je tukaj patriotizem isto kakor rodoljubje, ki pa je človeku takorekoč prirojeno. Drugače pa je, kjer se v državi nahaja več narodov. Vsak narod namreč po naravi stremi, da bi užival svobodo, da se kot narodni individuij giblje prosto ter po želji razvija; državni oklep pa narode tišči. V takih narodih ima vlada, ako ji je mar, da ohrani državo, oživotvoriti državno idejo kot višjo idejo, narode z njo prešiniti, za njo v prvi vrsti navdušiti, tako da narodi tej na ljubo svoje narodne želje celo zapostavijo. Ta naloga vlade ni lahka, prav jo zadeti, je celo velika umetnost. Ali kjer je resna volja, doseči cilj, tam se tudi

najdejo pota; in kakor kaže zgodovina, so jih modre vlade tudi vsikdar našle.

Taka raznonarodna država je tudi Avstrija. Zato bi njenim vladam, dokler se hočejo smatrati in hočejo veljati za poštene oziroma sposobne, morala biti prva, najsvetejša skrb, v vseh avstrijskih narodih buditi, gojiti ter negovati čustvo ljubezni do države in ne prej se zadovoljiti, dokler ta ljubezen ni brezmejnna, ni pripravljena za vsako, tudi največjo žrtev.

Kako pa izvršujejo avstrijske vlade vzlasti zadnjih desetletij to nalogo? Naravnost rečemo, da je nočejo umeti, da je nočejo izvršiti. A ne le to, ampak one celo sistematično, uporabljajoč vse zvijače, v kolikor so zanje zmožne, ter s strastjo izmišljajo in napravljajo vse, da se v državljanih domoljubni čut ne more poroditi in da tam, kjer bi se ga začelo kaj nastavljanje, kar prvo kal razderejo.

To pa delajo na dva načina. Pri Nemcih, Madžarih in Lahih podpirajo z vso močjo odcep od Avstrije, Slovane pa — o Poljaki ne maramo govoriti — brutalno zatirajo. Nadrobno tega ne bomo razpravljali, saj so tega naši slovenski časniki polni že leta in leta.

Pri Nemcih, Madžarih in Lahih se šopiri razkošje in veleizdajstvo, pri nas je le slišati ječanje bede in obupa; zatega avstrijskega patriotizma pa ni ne tam ne tu: tam se mu zaničljivo in sovražno rogajo, tukaj ga zadušujejo vzdih srčne boli. Tisti, ki jih vlade razgajajo in raznežujejo, ta sveti čut zlobno teptajo z nogami, mi pa, ki bi nas najraje v

žlici vode utopile, vzdihujemo, da nam ni dano, ogrevati se ob njegovem žaru.

In tako se, draga Avstrija, dežela brez solnca, bližaj trenutku, ko bode čez te prišlo najhujše gorje, ki si ga vsa stoletja sem dol doživela in ki ga država more sploh doživeti, bližaj se svojemu zadnjemu dnevu, ki pa bo za te tem huj, ker bo dan — brez solz.

Politični shod pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

V resnici smo lahko Slovenci okraja lenarškega ponosni na nedeljski shod našega »katol. polit. društva«. Izvršil se je ob obilni vdeležbi najkrasnejše. Zastopane so bile vse župnije okraja. Tudi vlada je poslala k shodu svojega zastopnika.

Shod otvori v imenu društva lormanjski župan Rop. Tajnik, kaplan Gomilšek, poroča o delovanju društva v pretečenem društvenem letu. Priredilo je politična shoda pri Sv. Lenartu in pri Sv. Treh Kraljih v zadevi deželnozborskih volitev in doseglo, da so z malimi izjemami skoro vsi volilni možje tega okraja glasovali za Robiča in Roškarka. Udov je štelo 56. Blagajna kaže preostanka 44 K 43 h. Nato je bil z vsklikom izvoljen novi odbor, o katerem smo prepričani, da bo storil vse, da bo delovanje društva v bodočnosti najživahnejše in da mu bodo udje vsi odličnejši kmetje v okraju.

Nato da predsednik shoda besedo dežel. poslancu Roškarku. Burno pozdravljen nam naš poslanec poroča o svojem enoletnem delo-

Listek.

Prisega v večnost.

(Resnična pripovedka; prevel Ivan Vuk.)

(Dalje.)

Da bi imel Evalda za pijanega, kakor sem že za hip mislil, za to je govoril preveč odločno in premišljeno. Njegovo oko je bilo jasno, obraz zelo blede. Vendar vkljub temu primem za čašo, se dvignem in kakor bi hotel vse to imeti za šalo, rečem: »Draga gospoda, mi smo danes sem prišli, da jemo in pijemo, plešemo in se radujemo, kako naj mi — vsaj jaz, ko nisem ne modroslovec ne bogoslovec — pretresavamo modro- in bogoslovna vprašanja? Pijmo na našo srečo in zdravje, dokler je še čas — post multa saecula pocula nulla! Pustimo duhove v večnosti naj skrbijo za se!»

»Prav imate!« vsklikne Lekold in vzdigne čašo. »Veselimo se življenja in dajmo umrlim mir v večnosti, dokler je tudi mi ne vidimo!«

Evald plane razkačen s sedeža in reče Lekoldu:

»Fej! Tudi ti si pozabil na današnji dan; na slovesno prisego?«

»Nisem pozabil in ta večer mi je tako svečan kakor tebi; vendar upam, da naji-

nemu gostu in prijatelju ne bova grenila veselja z najinimi resnimi zadevami!«

»Nasprotno, jaz se moram opravičiti, ker sem morebiti s svojo nepravdo šalo motil resne razprave; jaz sam nisem prijatelj takim razpravam, ako pa motim, pa vas, gospod Evald, v dvorani počakam.«

»Ne, ostanite še trenutek tu, potem se peljeva domov«, reče mirno in mi poda roko. »Vi veste, da ste se mi v tem kratkem času, odkar vas poznam, zelo priljubili. In ne tajim, da ste mi z vašimi nasveti in govorom pregnali marsikak dvom. Ako vas ne dolgočasim, poslušajte za kaj se gre: Danes je leto in dan, ko smo mi — moj prijatelj Lekold in jaz — ob tej uri tukaj sedeli, vendar veselejši kakor danes. Prostor, katerega sedaj vi zavzimate, zasedel je drug mož, Dobin po imenu. Bili smo poznani pod imenom »deteljica«. Združevalo nas je tesno prijateljstvo in pobratimstvo. In ko smo se razpršili po opravkih, bili smo v vedni zvezi z dopisovanjem, dokler se zopet nismo v enem kraju znašli.

Na današnji dan pretečenega leta prisegli smo si slovesno pod vejami »šepetajoče smreke«, da se ne smemo nikdar ločiti. To se je zgodilo na današnji večer, ko smo — kakor že rečeno, še prej posedeli pri kupici vina.

Nakrat pa preleti temna slutnja našega prijatelja. Njegovo lepo obličje postane resno in s tresočim glasom reče: »Kaj nam pomaga obljava in prisega večnega prijateljstva, ko pa lahko v vsakem trenutku pride smrt in nas loči!«

Midva se ustrašiva nehote. Te besede so bile kakor mrzla sapa na toploto. Lekold pa hitro reče: »Pravo prijateljstvo in ljubezen tudi po smrti ne neha, ono sega v večnost!«

Z grenkim nasmehom odvrne Dobin: »Kam v večnost? To je že res in tudi lepo zveni, da ostali žalujejo nekaj časa za njim, mu nosijo na grob vence in cvetlice. Vendar on ne sliši ničesar v grob in tudi ne more povračati te ljubavi.«

»Ne ne«, odvrne Lekold živahno, »jaz tega ne morem verjeti, da bi bilo po smrti vsega konec, da bi ti duševni občutki postali žrtev groba in bi s truplom strohnili!«

Dobin se smeje zaničljivo in reče: »Moj ljubi Lekold, ti si vedno nekaj domišljaš in verjameš prazne stvari! Srce je sedež nežnim čutom in ono vendar tudi strohni!«

»Tvoje prijateljstvo ni pravo«, reče Lekold razdraženo, »ker se trudiš dokazati, da je s smrtjo vsega konec!«

Tudi jaz sem mu pritrdil. »Nikakor ne«, odvrne z nenavadno živahnostjo Dobin. »Vidva me ne razumeta